

Brusel 28. května 2021
(OR. en)

Interinstitucionální spis:
2018/0199(COD)

5488/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75
PARLNAT 126

ODŮVODNĚNÍ RADY

Předmět: Postoj Rady v prvním čtení k přijetí NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti

- odůvodnění Rady
- přijatý Radou dne 27. května 2021

I. ÚVOD

1. Dne 29. května 2018 předložila Komise návrh nařízení o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti¹ (nařízení Interreg), jenž je součástí balíčku právních předpisů v oblasti politiky soudržnosti na období 2021–2027. V souladu s články 174, 176 a 177 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) je zastřešujícím cílem politiky u Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR) posílit hospodářskou, sociální a územní soudržnost Unie snižováním rozdílů mezi různými regiony EU, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost některým kategoriím regionů, mezi nimiž jsou výslovně uvedeny přeshraniční regiony. Nařízení Interreg obsahuje zvláštní ustanovení pro případy, kdy jeden nebo více členských států a jejich regiony, jakož i jeden nebo více členských států a třetí země a jejich regiony spolupracují přeshraničně.
2. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal své stanovisko dne 19. září 2018² a Výbor regionů přijal své stanovisko dne 5. prosince 2018³.
3. Evropský parlament přijal postoj k nařízení Interreg v prvním čtení na plenárním zasedání dne 26. března 2019.
4. Pracovní skupina pro strukturální opatření posoudila navrhované nařízení Interreg na řadě jednání v rámci bulharského, rakouského, rumunského, finského, chorvatského a německého předsednictví.
5. Dne 29. května 2019 potvrdil Výbor stálých zástupců původní částečný mandát k jednání. Dne 5. října 2020 aktualizoval Výbor stálých zástupců částečný mandát k jednání tak, aby zohledňoval závěry Evropské rady o víceletém finančním rámci na období 2021–2027 a souboru opatření na podporu oživení, které byly přijaty na mimořádném zasedání Evropské rady ve dnech 17., 18., 19., 20. a 21. července 2020.

¹ Dokumenty ST 9536/18 + ADD 1.

² Úř. věst. C 440, 6.12.2018, s. 116.

³ Úř. věst. C 86, 7.3.2019, s. 137.

6. Na základě těchto mandátů vedlo finské, chorvatské a německé předsednictví interinstitucionální jednání, která byla uzavřena dne 2. prosince 2020.
7. Dne 18. prosince 2020 schválil Výbor Evropského parlamentu pro regionální rozvoj (REGI) výsledek interinstitucionálních jednání. Dne 20. ledna 2021 zaslal předseda výboru REGI předsednictví Rady dopis, v němž uvedl, že plenárnímu zasedání doporučí, aby byl postoj Rady v Parlamentu přijat ve druhém čtení, s výhradou ověření ze strany právníků-lingvistů.
8. S ohledem na výše uvedenou dohodu a po revizi právníky-lingvisty přijala Rada dne 27. května 2021] v souladu s řádným legislativním postupem stanoveným v článku 294 Smlouvy o fungování EU svůj postoj v prvním čtení.

II. CÍL (ČLÁNEK 1)

9. V souladu s článkem 176 Smlouvy o fungování EU je úkolem EFRR, aby pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly v Unii. Podle uvedeného článku a čl. 174 druhého a třetího pododstavce Smlouvy o fungování EU má EFRR přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost některým kategoriím regionů, mezi nimiž jsou výslovně uvedeny přeshraniční regiony.
10. Nařízení Interreg přijímá nezbytná zvláštní ustanovení vztahující se k cíli Evropská územní spolupráce (Interreg) pro případy, kdy jeden nebo více členských států a jejich regiony spolupracují na přeshraniční úrovni, pokud jde o efektivní programování, včetně ustanovení o technické pomoci, monitorování, hodnocení, komunikaci, způsobilosti, řízení a kontrole a finančním řízení.

11. S ohledem na podporu programů Interreg z nástrojů Unie pro financování vnější činnosti (nástroj předvstupní pomoci (NPP III), nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci (NDICI)) vymezuje nařízení Interreg další specifické cíle, jakož i pravidla pro začlenění těchto fondů do programů Interreg. Nařízení Interreg rovněž stanovuje možnost pro zámořské země a území (ZZÚ), aby se zapojily do programů Interreg.
12. S ohledem na podporu programů Interreg z fondů Interreg (EFRR a nástroje Unie pro financování vnější činnosti) vymezuje nařízení Interreg specifické cíle Interreg, kritéria způsobilosti pro členské státy, třetí země, partnerské země a ZZÚ a jejich regiony, finanční zdroje a kritéria pro jejich přidělování.

III. ANALÝZA POSTOJE RADY V PRVNÍM ČTENÍ

a) Složky Interreg (článek 3)

13. Podle postoje Rady v prvním čtení budou v rámci Interreg pokračovat programy přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce. Každý z těchto programů je odůvodněn svými vlastními přínosy a úspěšné programové oblasti budou zachovány.
14. Na základě zkušeností získaných během programového období 2014–2020 s přeshraniční a nadnárodní spoluprací v nejvzdálenějších regionech, kde kombinace obou složek v rámci jednoho programu na každou oblast spolupráce nepřinesla dostatečné zjednodušení pro programové orgány a příjemce, byla vytvořena zvláštní složka nejvzdálenějších regionů s cílem umožnit nejvzdálenějším regionům co nejúčinnější a nejjednodušší spolupráci se sousedními zeměmi a územími.

15. V rámci Interreg budou z EFRR a případně z nástrojů Unie pro financování vnější činnosti podporovány tyto složky:

- **složka A:** přeshraniční spolupráce mezi přilehlými regiony na podporu integrovaného a harmonického regionálního rozvoje mezi sousedními pozemními a námořními pohraničními regiony;
- **složka B:** nadnárodní spolupráce na větších nadnárodních územích nebo v okolí přímořských oblastí, do níž jsou zapojeni vnitrostátní, regionální a místní partneři programu v členských státech, třetích zemích a partnerských zemích a ZZÚ, za účelem dosažení vyššího stupně územní integrace;
- **složka C:** meziregionální spolupráce s cílem posílit účinnost politiky soudržnosti podporou:
 - a) programu Interreg Europe,
 - b) programu URBACT,
 - c) programu INTERACT a
 - d) programu ESPON;
- **složka D:** spolupráce mezi nejvzdálenějšími regiony a spolupráce těchto regionů se sousedními třetími nebo partnerskými zeměmi nebo ZZÚ nebo organizacemi pro regionální integraci a spolupráci nebo několika z nich za účelem usnadnění jejich regionální integrace a harmonického rozvoje v jejich sousedství.

b) Specifické cíle Interreg a tematické zaměření (články 14 a 15)

16. EFRR přispívá v rámci Interreg ke specifickým cílům v rámci cílů politiky soudržnosti. Seznam specifických cílů v rámci jednotlivých cílů politiky je však přizpůsoben zvláštním potřebám Interreg, aby prostřednictvím společných činností v rámci programů Interreg umožňoval intervence typu ESF. Kromě toho se doplňují dva specifické cíle Interreg – „Lepší správa spolupráce“ a „Bezpečnější a lépe chráněná Evropa“. Postoj Rady v prvním čtení nastoluje správnou rovnováhu mezi pěti cíli politiky soudržnosti a dvěma specifickými cíli Interreg.
17. V této souvislosti mohou programy Interreg podporovat specifický cíl Interreg „Lepší správa spolupráce“ prostřednictvím jedné nebo více z těchto činností:
- a) posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy, zejména těch, které jsou pověřeny správou konkrétního území, jakož i zúčastněných stran (všechny složky);
 - b) zvýšení efektivnosti veřejné správy podporou právní a správní spolupráce a spolupráce mezi občany, aktéry občanské společnosti a orgány, zejména s cílem vyřešit právní a jiné překážky v příhraničních regionech (složky A, C, D a případně složka B);
 - c) budování vzájemné důvěry, zejména podporou kontaktů mezi lidmi (složky A, D a případně složka B);
 - d) posilování institucionální kapacity orgánů veřejné správy a zúčastněných stran za účelem provádění makroregionálních strategií a strategií pro přímořské oblasti, jakož i jiných územních strategií (všechny složky);
 - e) posilování udržitelné demokracie a podpora aktérů občanské společnosti a jejich úlohy v reformních procesech a přechodu k demokracii (všechny složky se zapojením třetích zemí, partnerských zemí nebo ZZÚ) a
 - f) další činnosti na podporu lepší správy spolupráce (všechny složky).

18. Na druhé straně mohou programy Interreg podporovat rovněž specifický cíl Interreg „Bezpečnější a lépe chráněná Evropa“, a to činnostmi v oblasti správy překračování hranic a řízení mobility a migrace, včetně ochrany a hospodářské a sociální integrace státních příslušníků třetích zemí (například migrantů a osob požívajících mezinárodní ochrany).
19. Nejvýše 20 % prostředků přidělených pro každý program Interreg A, B a D se může přidělit na specifický cíl Interreg „Lepší správa spolupráce“ a nejvýše 5 % z těchto prostředků se může přidělit na specifický cíl Interreg „Bezpečnější a lépe chráněná Evropa“.
20. Pokud jde o tematické zaměření, dohoda dosažená s Parlamentem pro každý program Interreg A, B a D vyčleňuje nejméně 60 % dostupných prostředků na cíl politiky č. 2 (zelenější, nízkouhlíkový přechod k uhlíkově neutrálnímu hospodářství a odolná Evropa) a maximálně na dva další cíle politiky, zatímco programy Interreg A podél vnitřních pozemních hranic přidělí nejméně 60 % prostředků na cíl politiky č. 2 a cíl politiky č. 4 (sociální a inkluzivnější Evropa provádějící evropský pilíř sociálních práv) a maximálně dva další cíle politiky.

c) Fondy malých projektů (článek 25)

21. Malé projekty sdružují jednotlivce na místní úrovni a jsou důležité pro rozvoj příhraničních oblastí. Tyto projekty se odlišují malým rozsahem, tudíž potřebná finanční podpora je rovněž nízká. Postoj Rady v prvním čtení zajišťuje, že malé projekty mohou být úspěšně realizovány zjednodušením nezbytných opatření, jež se na ně vztahují, a začleněním jasných pravidel týkajících se jejich řízení.
22. Koneční příjemci v rámci fondu malých projektů získají podporu prostřednictvím příjemce a budou realizovat malé projekty v rámci tohoto fondu malých projektů („malý projekt“). Příjemcem může být přeshraniční právní subjekt nebo ESÚS nebo subjekt, jenž má právní subjektivitu. Fondy malých projektů bude možné zřídit v rámci každého programu Interreg, neboť celkový příspěvek do fondů malých projektů nepřesáhne 20 % celkového přidělu na daný program Interreg.

d) Účast třetích zemí nebo partnerských zemí, ZZÚ nebo organizací pro regionální integraci nebo spolupráci v programech Interreg v rámci sdíleného řízení (články 53 až 60)

23. Postoj Rady v prvním čtení je krokem vpřed ke zjednodušení spolupráce za hranicemi Unie. Aby bylo možné uplatňovat převážně společný soubor pravidel v rámci sdíleného řízení jak v zúčastněných členských státech, tak v zúčastněných třetích zemích nebo partnerských zemích, ZZÚ nebo organizacích pro regionální integraci nebo spolupráci, použijí se „normální“ pravidla Interreg. Je však třeba provést určité úpravy s cílem zohlednit účastníky, kteří nejsou vázáni právem EU. V této souvislosti stanoví tato kapitola zvláštní pravidla týkající se programových orgánů, metod řízení, způsobilosti, velkých infrastrukturních projektů, zadávání veřejných zakázek, finančního řízení a uzavírání dohod o financování.
24. Výchozím bodem je pravidlo, že výdaje jsou způsobilé, jakmile je dohoda o financování podepsána příslušnou třetí zemí, partnerskou zemí nebo ZZÚ. Programovým orgánům programu Interreg mohou odpovídat srovnatelné orgány ve třetích zemích, partnerských zemích nebo ZZÚ. Zadávání veřejných zakázek příjemcům se bude řídit pravidly pro externí zadávání veřejných zakázek stanovenými ve finančním nařízení. Jiná než vnitrostátní míra spolufinancování se stanoví, pokud podpora pochází z nástroje Unie pro financování vnější činnosti nebo v případě převodu dodatečného příspěvku od třetí země, partnerské země nebo ZZÚ.

e) Zvláštní ustanovení pro nepřímé řízení (článek 61)

25. Dohoda s Parlamentem umožňuje, aby programy Interreg v rámci spolupráce nejvzdálenějších regionů (složka D) byly prováděny v rámci nepřímého řízení. Jsou stanovena zvláštní pravidla, jak provádět tyto programy v celém rozsahu nebo částečně v rámci nepřímého řízení.

IV. ZÁVĚR

25. Postoj Rady v prvním čtení odráží kompromisní dohodu, které bylo za podpory Komise dosaženo při jednáních mezi Radou a Evropským parlamentem.
26. Rada se domnívá, že její postoj v prvním čtení představuje vyvážený balíček pro všechny programy Interreg, na které se v programovém období 2021–2027 vztahuje toto nařízení.